

धोरण : 6 संस्कृत

७. सुभाषितानि

Sem : 2

અનુવાદ

■ હસ્તસ્ય ભૂષણં દાનં
સત્યં કણ્ઠસ્ય ભૂષણમ્ ।
શ્રોત્રસ્ય ભૂષણં શાસ્ત્રં
ભૂષણૈઃ કિં પ્રયોજનમ્ ॥૧॥

✓ હાથનું ધરેણું દાન છે; ગળાનું ધરેણું સચ્ચાઈ છે; કાનનું ધરેણું જ્ઞાન છે. ધરેણાં શા કામનાં છે?

■ કાકઃ કૃષ્ણઃ પિકઃ કૃષ્ણ કો ધેરઃ પિકકાકયોઃ।

વસન્તસમયે પ્રાપ્તે કાકઃ કાકઃ પિકઃ પિકઃ ॥૨॥

✓ કાગડો કાળો છે; કોયલ કાળી છે; કોયલ અને કાગડામાં શો તફાવત છે? વસંતઋતુનો સમય આવતાં કાગડો એ કાગડો છે અને કોયલ એ કોયલ છે !

■ યથા ચિત્તં તથા વાચો યથા વાચાસ્તથા ક્રિયા।

ચિત્તે વાણ્યાં ક્રિયાયાં ચ સાધૂનામેકરૂપતા ॥૩॥

✓ જેવું મન તેવી વાણી અને જેવી વાણી તેવી ક્રિયા;
મન, વચન અને કર્મમાં સજ્જનો એકરૂપ હોય છે.

■ સર્વતીર્થમયી માતા સર્વદેવમયઃ પિતા।

માતરં પિતરં તસ્માત્ સર્વયત્નેન પૂજયેત્ ॥૪॥

✓ માતા સઘળાં તીર્થોનું સ્વરૂપ છે; પિતા સઘળા દેવોનું સ્વરૂપ છે. તેથી પૂરા પ્રયત્નથી માતાપિતા પ્રત્યે પૂજયભાવ રાખવો જોઈએ.

■ सुखार्थी चेत त्यजेत् विद्यां विद्यार्थी चेत त्यजेत् सुखम्।

सुखार्थीनः कुतो विद्या कुतो विद्यार्थिनः सुखम् ॥५॥

✓ સુખની ઈચ્છા રાખનારે વિદ્યાનો ત્યાગ કરવો જોઈએ અને વિદ્યાની ઈચ્છા રાખનારે સુખનો ત્યાગ કરવો જોઈએ. સુખની ઈચ્છાવાળાને વિદ્યા ક્યાંથી મળે અને વિદ્યાની ઈચ્છાવાળાને સુખ ક્યાંથી મળે ?

टिप्पणी

हस्तस्य	- हाथनुं
भूषणम्	- आभूषण
कण्ठस्य	- कंठनुं
श्रोत्रस्य	- काननुं
प्रयोजनम्	- हेतु
पिकः	- कोयल

भेदः - तक्षवत्

यथा - जेवो

वाचः - वाणी

त्यजेत् - छोडवुं

कुतः - क्वांथी

स्वाध्यायः

1. नीचेना शब्दोनुं मोटेथी शुद्ध उच्चारण करो.

- कण्ठस्य,
- श्रोत्रस्य,
- भूषणैः,
- प्रयोजनम्,
- साधूनामेकरूपता।

2. નીચે આપેલા શબ્દો સુંદર અક્ષરે ફરીથી લખો.

(1) ભૂષણમ્

(2) કૃષ્ણઃ

(3) સુખાર્થિનઃ

(4) સર્વતીર્થમયી

(5) ક્રિયાયામ્

3. નીચે આપેલાં જોડકાં પાઠના આધારે યોગ્ય રીતે જોડો.

- (1) હસ્તસ્ય ભૂષણમ્
- (2) કાકઃ
- (3) યથા ચિત્તં તથા
- (4) શ્રોત્રસ્ય ભૂષણમ્
- (5) સુખાર્થી ચેત ત્યજેત્

દાનમ્
કૃષ્ણઃ
વાચા
શાસ્ત્રમ્
વિદ્યામ્

- (1) કૃષ્ણઃ
- (2) વાચા
- (3) દાનમ્
- (4) વિદ્યામ્
- (5) કઙ્કણમ્
- (6) શાસ્ત્રમ્

4. નીચે આપેલ વિધાનો સામે પાઠના આધારે ખાનામાં (✓) અથવા (×) ની નિશાની કરો.

(1) માલા કण्ठस्य भूषणम्। ☒

(2) बकः कृष्णः हंसः कृष्णः। ☒

(3) विद्यार्थी त्यजेत् सुखम्। ☒

(4) सर्वतीर्थमयी माता। ☒

(5) यथा चितं तथा वाचः। ☒

5. સુભાષિતોનું શુદ્ધ ઉચ્ચારણ સાથે પઠન અને ગાન કરો.
6. તમારા શિક્ષક બોલે તે પદો સાંભળીને શુદ્ધ અને સુંદર અક્ષરે લખો.
7. ઉદાહરણમાં દર્શાવ્યા મુજબ પદો બનાવો, બોલો અને લખો.

ઉદાહરણ : હસ્તઃ - હસ્તસ્ય

(1) કણ્ઠઃ - કણ્ઠસ્ય

(2) શ્રોત્રમ્ - શ્રોત્રસ્ય

(3) પાદઃ - પાદસ્ય

(4) મુખમ્ - મુખસ્ય

(5) નેત્રમ્ - નેત્રસ્ય

8. કૌસમાં આપેલ શબ્દોમાંથી યોગ્ય શબ્દ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો.

- (1) વિદ્યાર્થી સુખમ્ ત્યજેત્। (સુખમ્, કષ્ટમ્)
- (2) સુખાર્થી પુસ્તકમ્ ત્યજેત્। (ધનમ્, પુસ્તકમ્)
- (3) ક્રિયાશીલઃ નિદ્રામ્ ત્યજેત્। (નિદ્રામ્, કાર્યમ્)
- (4) સજ્જનઃ ક્રોધમ્ ત્યજેત્। (ક્રોધમ્, દયામ્)
- (5) મિત્રં ઘૃણામ્ ત્યજેત્ । (ઘૃણામ્, સ્નેહમ્)

9. નીચે આપેલા શબ્દોનો ઉપયોગ કરી ઉદાહરણમાં દર્શાવ્યા મુજબ વાક્યો બનાવો અને લખો.

(અન્નમ્, મનઃ, બીજમ્, ફલમ્, રાજા, પ્રજા)

ઉદાહરણ : યથા ચિત્તં તથા વાચઃ।

(1) યથા અન્નમ્ તથા મનઃ ।

(2) યથા રાજા તથા પ્રજા ।

(3) યથા બીજમ્ તથા ફલમ્ ।

Thanks

For watching